

FINANCING URBAN PARTS OF THE SURVEY OF HOW TO POPULATE THE CITY TREASURY

DAVID KLÍMA

Úřad městské části Brno - střed

Abstract in original language

Financování územně samosprávných celků, tj. obcí, měst je proces, na který mají vliv nejen legislativní a ekonomické aspekty, ale i společenské změny. V současné době financování těchto celků je velice důležité proto, aby nedocházelo k jejich zadlužování. K důležitým bodům patří nakládání s majetkem

Key words in original language

majetková daň, daň z příjmu fyzických osob , daň z příjmu právnických osob

Abstract

Financování územně samosprávných celků, tj. obcí, měst je proces, na který mají vliv nejen legislativní a ekonomické aspekty, ale i společenské změny. V současné době financování těchto celků je velice důležité proto, aby nedocházelo k jejich zadlužování. K důležitým bodům patří nakládání s majetkem a možnost čerpání z Evropských fondů.

Key words

property tax, income tax natural persons, income tax of legal persons

1. ÚVOD

Do určité míry jsou městské části (dále jen „obec“) a obvody obdobou obcí, mohou mít také vlastní symboliku (znak a vlajka) a mají také podobné správní orgány, kterými je úřad, zastupitelstvo, rada a starosta. Jejich kompetence a rozsah samosprávy jsou však menší a určuje je městská vyhláška s názvem statut města. Rovněž vznik a zánik těchto samosprávných jednotek je plně v kompetenci zastupitelstva statutárního města.¹

Městská část, tedy i Brno-střed, je z hlediska legislativy považována také za obec. Její samosprávné kompetence a kompetence jejích orgánů jsou stanoveny zákonem o obcích a statutem města Brna. Především pečuje v souladu s místními předpoklady a s místními zvyklostmi o vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče a pro uspokojování potřeb svých občanů - jde především o uspokojování

¹ Obec *Wikipedia* [online] [cit. 2011-11-19]

<<http://cs.wikipedia.org/>>

potřeby bydlení, ochrany a rozvoje zdraví, dopravy a spojů, potřeby informací, výchovy a vzdělávání, celkového kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku. Rozhodování samosprávy je v dokumentech označováno slovy „v samostatné působnosti“.²

Ekonomický základ obce patří k jedné z nejvýznamnější a zároveň nezbytné složce samosprávy. Bez adekvátního ekonomického zázemí je jen těžko představitelné, aby se obec mohla svobodně rozvíjet a uspokojovat nejrůznější potřeby svých občanů.

Majetek a hospodaření obce spadají do její samostatné působnosti, ve které obec vystupuje v nejrůznějších soukromoprávních vztazích. Některé předpisy omezují vystupování obce při nakládání s majetkem, a to z důvodu, že obec disponuje veřejným majetkem a nakládá s veřejnými prostředky, a proto do popředí vystupuje veřejný zájem na její transparentní a efektivní hospodaření.³

Problematika financování územních samospráv se v současnosti neustále vyvíjí a na tento proces má vliv nejen ekonomická situace, ale také změny v politice a ve společnosti. Příjmy do těchto samospráv jsou důležitým faktorem jejich fungování. A naopak v případě jejich fungování, přínos řady služeb pro obyvatelstvo.

Dnes dostávají městské části automaticky z rozpočtu Brna určitou část peněz, suma však vystačí spíše jen na provoz. Platí se z ní například chod úřadu a úklid budov a chodníků, zeleně. Když chce městská část investovat, musí na vybraný účel shánět peníze na magistrátu.

2. FINANČNÍ HOSPODAŘENÍ – ROZPOČET

Rozpočet města Brna:

[1] Při sestavování rozpočtu a hospodaření s finančními prostředky se město a městské části řídí zákonem o obcích, zákonem o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, dalšími obecně závaznými předpisy a tímto Statutem.

[2] Rozpočet statutárního města Brna je rozdělen, v souladu s ustanovením § 131 písm. b) zákona o obcích, na rozpočet města a rozpočty jednotlivých městských částí v Brně. Rozpočet města schvaluje Zastupitelstvo města Brna, rozpočet městské části schvaluje zastupitelstvo příslušné městské části. Rozpočet města zahrnuje finanční vztah k městským částem. Rozpočet statutárního města Brna

² Městská část Brno – střed [online] [cit. 2011-11-19]

<<http://www.stred.brno.cz/samosprava>>

³ PROVAZNIKOVA, R., *Financování, obcí, měst a regionů* 2.vyd. Praha, Grada, 2009 s. 9

projedná Zastupitelstvo města Brna po schválení rozpočtů všech městských částí.⁴

Městským částem je svěřen majetek:

a) se kterým hospodařily ke dni 12. listopadu 2000, přičemž se má za to, že hospodařily

s majetkem, který jim byl svěřen podle dosavadních právních předpisů,

b) svěřený rozhodnutím Zastupitelstva města Brna po 12. listopadu 2000,

c) který nabudou majetkoprávními úkony nebo jej pořídí investiční činností v souladu s tímto Statutem.⁵

3. ZACHOVÁNÍ OBECNÍHO MAJETKU

V souladu s větou druhou § 38 odst. 1 obecního zřízení je obec povinna pečovat o zachování a rozvoj svého majetku. Tento princip velmi úzce souvisí s principem hospodárneho a účelného využívání obecního majetku. Obecní zřízení princip pečování o zachování a rozvoj obecního majetku nijak blíže nekonkretizuje, a proto bude na jednotlivých orgánech obce, jak se s tímto principem v praxi konkrétně vypořádají. Zachováním obecního majetku lze rozumět nesnižování jeho celkové hodnoty.

Diskusi o financování městských částí v Brně probudila takzvaná medlánecká aféra. Tamní opozice pořídila záznam, na němž tehdejší místostarosta městské části Tomáš Slanina (ČSSD) přesvědčuje jednoho ze zastupitelů, aby přiměl firmu s nejlevnější nabídkou odstoupit z výběrového řízení. Firma byla zhruba o polovinu levnější než další tři dodavatelé. Slanina podezření z pokusu manipulovat zakázkou odmítl, z postu místostarosty ale po tlaku zastupitelů odstoupil.⁶

Z judikatury 28 Cdo 3297/2008

⁴ Statut Města Brno *Brno* [online] [cit. 2011-11-19]

<<http://www.brno.cz/sprava-mesta/dokumenty-mesta/statut-mesta-brna/>>

⁵ Statut Města Brno *Brno* [online] [cit. 2011-11-19]

<<http://www.brno.cz/sprava-mesta/dokumenty-mesta/statut-mesta-brna/>>

⁶ Brněnská opozice chce změnit způsob financování *Brno.nejlepší-adresa* [online] [cit. 2011-11-19]

<<http://brno.nejlepsi/adresa.cz> >

Požadavek zakotvený v citovaném ustanovení zákona č. 367/1990 Sb. a zákona č. 128/2000 Sb. sleduje racionální cíl, jímž je umožnění občanům zúčastnit se nabídkového řízení o nájmu obecního majetku. Okolnost, že záměr obce pronajmout majetek nebyl zveřejněn vůbec, umožňuje zpochybnit platnost smlouvy všem potenciálním zájemcům o nájem nemovitého majetku, kteří se pro porušení povinnosti podle citovaného ustanovení o tomto záměru ani nedozvěděli, ale i účastníků smlouvy. Není rozumného důvodu zákonem sledovaný cíl obcházet způsobem uzavírání dodatků po uzavření nájemní smlouvy. Opačný výklad by vedl k situaci, kdy by dodatky k nájemní smlouvě nebylo možno napadat. Právní názor krajského soudu by bylo možno přijmout pouze v případě, pokud by před uzavřením smlouvy zveřejněný záměr obsahoval možnost dalšího prodloužení doby nájmu. Orgány obce jsou povinny vždy naplňovat zájmy a potřeby právě svých občanů ve smyslu zákona o obcích. Jestliže má obec záměr změnit podstatnou náležitost smlouvy, může tak učinit, jen když respektuje zájem občanů města na plnění daného smyslu zákona. Je namístě dát přednost takovému výkladu zákona, který je rozumný a odpovídá přirozenému smyslu pro spravedlnost. V § 39 zákona č. 128/2000 Sb., jenž stanoví, že "záměr obce prodat, směniti nebo darovati nemovitý majetek, pronajmout jej nebo poskytnout jako výpůjčku obec zveřejní po dobu nejméně 15 dnů před rozhodnutím v příslušném orgánu obce vyvěšením na úřední desce obecního úřadu, aby se k němu mohli zájemci vyjádřit a předložit své nabídky. Záměr může obec též zveřejnit způsobem v místě obvyklým. Pokud obec záměr nezveřejní, je právní úkon od počátku neplatný. Zásady průhlednosti a účelnosti nakládání s majetkem se však hroubí při představě, že záměr obce prodloužit nájemní smlouvu (jejímž nepřímým předmětem je navíc nemovitost sloužící veřejným potřebám) není třeba zveřejňovat, není třeba s ní seznámit občany obce běžně takovou nemovitost využívající či že není dána možnost jiným subjektům předkládat jiné (výhodnější) nabídky. Ačkoliv tedy v dotčených ustanoveních není výslovně (expressis verbis) zakotvena povinnost obce zveřejňovat i záměr uzavření dodatku k nájemní smlouvě obsahujícího prodloužení doby nájmu, lze tuto povinnost nepochybně dovodit z výše uvedeného teleologického výkladu. Prodloužení doby nájmu se ostatně týká samotné existence závazkového právního vztahu.⁷⁸

4. JAK ZVYŠOVAT PŘÍJMY

Příjmy do pokladen nejsou nejen z rozpočtu, z místních daní, poplatků, z nájmu, trhů, z restauračních zahrádek, výherních automatů, ale mohou být z akcí, které pořádají Městské části. Příkladem naplnění městské pokladny jsou jako každoročně Vánoční trhy na Zelném rynku, které pořádá Městská část Brno - střed. Vánoce na Zelném rynku letos prostoupí tradiční prvorepubliková atmosféra

⁷ Rozsudek nejvyššího soudu z dne 1.4.2008, sp. zn. 28 Cdo 3297/2008

⁸ Rozsudek nejvyššího soudu z dne 28.3.2007, sp. zn. 28 Cdo 3757/2007

inspirující se dílem Josefa Lady. Náměstí dominují řemeslníci se sklem, keramikou, dřevěnými či kožešinovými výrobky, nechybí ale ani stánky s nápoji.

5. ZÁVĚR

Jak již bylo výše uvedeno, financování městských částí, obcí, měst není jen o toku finančních prostředků do těchto pokladen, jedná se tu o hospodření s majetkem obce, které musí být maximálně průhledné, účelné a veřejnosti přístupné. Příslušné úkony musí probíhat transparentně, aby se o nich občané předem a včas dozvěděli, aby mohli upozornit na hrozící pochybení či nesprávné hospodaření obce a případně aby měli možnost projevit sami zájem o nabytí věcí, resp. práv plynoucích z obecního majetku.

Literature:

- PROVAZNIKOVA, R., Financování, obcí, měst a regionů 2.vyd. Praha, Grada, 2009 s. 280,ISBN 978-80-247-2789-9
- Rozsudek nejvyššího soudu zs dne 1.4.2008, sp. zn. 28 Cdo 3297/2008
- Rozsudek nejvyššího soudu zs dne 28.3.2007, sp. zn. 28 Cdo 3757/2007
- Obec Wikipedia [online] [cit. 2011-11-19] <http://cs.wikipedia.org/>
- Městská část Brno – střed [online] [cit. 2011-11-19] <http://www.stred.brno.cz/samosprava>
- Statut Města Brno Brno [online] [cit. 2011-11-19] <http://www.brno.cz/sprava-mesta/dokumenty-mesta/statut-mesta-brna/>
- Brněnská opozice chce změnit způsob financování Brno.nejlepší-adresa [online] [cit. 2011-11-19]

Contact – email

199690@mail.muni.cz